YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN ENSIMMÄISEN JAOSTON PUHEENJOHTAJAN MÄÄRÄYS

26 päivänä helmikuuta 2007 *

Asiassa T-253/03,

Akzo Nobel Chemicals Ltd, kotipaikka Surrey (Yhdistynyt kuningaskunta), ja

Akcros Chemicals Ltd, kotipaikka Surrey,

edustajinaan asianajajat C. Swaak ja M. Mollica,

kantajina,

joita tukevat

Council of Bars and Law Societies of the European Union (CCBE), kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajanaan J. Flynn, QC,

Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten, kotipaikka Haag (Alankomaat), edustajanaan asianajaja O. Brouwer,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

European Company Lawyers Association (ECLA), kotipaikka Bryssel, edustajinaan asianajajat M. Dolmans ja K. Nordlander sekä solicitor J. Temple Lang,

ja

American Corporate Counsel Association (ACCA) – European Chapter, kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajinaan asianajaja G. Berrisch ja solicitor D. Hull,

väliintulijoina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään aluksi R. Wainwright ja C. Ingen-Housz ja sittemmin Wainwright ja F. Castillo de la Torre,

vastaajana,

joka koskee väliintulohakemusta, jolla International Bar Association on pyytänyt päästä väliintulijaksi tukeakseen kantajien vaatimuksia tässä asiassa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan 8.5.2003 tehty päätös K(2003) 1533 lopullinen, jossa on hylätty vaatimus asianajajien kanssa harjoitettavaa yhteydenpitoa suojaavan asianajosalaisuuden (legal professional privilege) soveltamisesta tiettyihin asiakirjoihin, jotka on takavarikoitu 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) 14 artiklan 3 kohdan nojalla määrätyssä tarkastuksessa,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN ENSIMMÄISEN JAOSTON PUHEENJOHTAJA

on antanut seuraavan

määräyksen

Tosiseikat ja asian käsittely

1 Komissio on 30.1.2003 tehnyt 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) 14 artiklan 3 kohdan perusteella päätöksen K(2003) 85/4, jossa se on määrännyt, että Akzo Nobel Chemicals Ltd:n ja Akcros Chemicals Ltd:n (jäljempänä kantajat) sekä niiden tytäryhtiöiden on alistuttava tarkastukseen, jossa pyritään etsimään todisteita mahdollisista kilpailua rajoittavista menettelytavoista (jäljempänä 30.1.2003 tehty päätös). Komissio on 10.2.2003 tehnyt samoin asetuksen

N:o 17 14 artiklan 3 kohdan perusteella päätöksen K(2003) 559/4 (jäljempänä 10.2.2003 tehty päätös), jolla muutetaan 30.1.2003 tehtyä päätöstä.

2 Edellä mainittujen päätösten perusteella tehtiin 12. ja 13.2.2003 paikan päällä suoritettavia tarkastuksia kantajien toimitiloissa, jotka sijaitsevat Ecclesissä, Manchesterissa (Yhdistynyt kuningaskunta). Tämän tarkastuksen kuluessa komission virkamiehet kopioivat huomattavan määrän asiakirjoja. Näiden toimenpiteiden aikana kantajien edustajat ilmoittivat komission virkamiehille, että asianajosalaisuus, joka suojaa yhteydenpitoa asianajajiin, saattoi kattaa tietyt asiakirjat. Kun kyseisiä asiakirjoja tarkasteltiin, erimielisyyttä syntyi viidestä asiakirjasta, joita käsiteltiin kahdella eri tavalla. Komission virkamiehet eivät nimittäin pystyneet heti paikan päällä ratkaisemaan lopullisesti, kuuluivatko tietyt kaksi asiakirjaa mahdollisesti suojan piiriin. Tämän vuoksi komission virkamiehet ottivat asiakirjoista kopiot ja laittoivat nämä sinetöityyn kirjekuoreen, jonka he ottivat mukaansa tarkastuksen päättyessä. Kolmen muun riidanalaisen asiakirjan osalta tarkastusta johtava komission virkamies katsoi, etteivät asiakirjat kuuluneet asianajosalaisuuden piiriin, joten hän otti niistä kopiot ja liitti ne muuhun asiakirja-aineistoon laittamatta niitä sinetöityyn kirjekuoreen.

3 Kantajat ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 11.4.2003 jättämällään kannekirjelmällä nostaneet kanteen, jossa ne pääasiallisesti vaativat 10.2.2003 tehdyn komission päätöksen kumoamista ja tarvittaessa 30.1.2003 tehdyn päätöksen kumoamista; päätöksissä on velvoitettu nämä yhtiöt ja niiden tytäryhtiöt alistumaan kyseisiin tarkastuksiin (asia T-125/03, Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals v. komissio).

4 Komissio teki 8.5.2003 asetuksen N:o 17 14 artiklan 3 kohtaan perustuvan päätöksen K(2003) 1533 lopullinen (jäljempänä 8.5.2003 tehty päätös), jossa se hylkäsi kantajien riidanalaisten asiakirjojen luottamuksellisuuden kunnioittamista koskevan pyynnön.

5 Kantajat ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 4.7.2003 jättämällään kannekirjelmällä nostaneet EY 230 artiklan neljännen kohdan perusteella kanteen, jossa ne vaativat, että 8.5.2003 tehty päätös on kumottava.

6 Council of Bars and Law Societies of the European Union (Euroopan unionin asianajajayhteisöjen neuvosto, jäljempänä CCBE), Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (Alankomaiden asianajajayhteisön hallitus, jäljempänä Alankomaiden asianajajayhteisö), European Company Lawyers Association (Euroopan yrityslakimiesten yhdistys, jäljempänä ECLA) ja American Corporate Counsel Association – European Chapter (Amerikan yrityslakimiesten yhdistyksen Euroopan jaosto, jäljempänä ACCA) tekivät 30.7., 7.8., 18.8. ja 25.11.2003 kukin oman väliintulohakemuksensa, joissa ne pyysivät saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajien vaatimuksia. CCBE, Alankomaiden asianajajayhteisö, ECLA ja ACCA hyväksyttiin väliintulijoiksi viidennen jaoston puheenjohtajan 4.11.2003 ja 10.3.2004 antamilla määräyksillä.

7 Section on Business Law of the International Bar Association (kansainvälisen asianajajayhdistyksen yrityslakimiesten jaosto, jäljempänä SBL) teki 25.11.2003 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajien vaatimuksia. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi SBL:n väliintulohakemuksen 28.5.2004 antamallaan määräyksellä.

8 International Bar Association (kansainvälinen asianajajayhdistys, jäljempänä IBA), edustajanaan avocat J. Buhart, teki 20.2.2006 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajien vaatimuksia.

9 IBA toteaa väliintulohakemuksessaan, että oikeudenkäynnin ratkaisu tässä asiassa koskee sen etua välittömästi ja erityisesti ja että sen väliintulohakemus täyttää järjestöjen väliintulohakemusten hyväksymiselle oikeuskäytännössä asetetut ehdot. IBA huomauttaa ensiksikin, että se on kansainvälinen järjestö, jolla on oikeushenkilöllisyys ja joka edustaa huomattavaa määrää kyseisen alan toimijoita; IBA on itse asiassa maailman merkittävin oikeudellisen alan ammatteja edustava järjestö. IBA toteaa toiseksi, että sen tarkoituksena on puolustaa, suojella ja edustaa

jäsentensä etuja – kuten heidän yhteydenpitoaan suojaavan asianajosalaisuuden periaatetta – tarvittaessa myös tuomioistuimessa taatakseen, että sen jäsenet voivat harjoittaa ammattiaan vapaasti ja esteettä. IBA huomauttaa kolmanneksi, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa esille nousevat kysymykset koskevat asianajosalaisuuden periaatteeseen liittyviä perustavanalaatuisia kysymyksiä ja että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa antama ratkaisu vaikuttaa kiistatta niin kyseisen järjestön yksittäisiin jäseniin kuin sen jäseninä oleviin asianajajayhteisöihin ja yrityslakimiesyhdistyksiinkin.

10 Väliintulohakemus on annettu tiedoksi asianosaisille ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

11 Kantajat katsovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle 11.4.2006 toimittamassaan asiakirjassa, että IBA on osoittanut asian ratkaisun koskevan etuaan, ja ne pyytävät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta hyväksymään sen väliintulohakemuksen. Samana päivänä toimittamassaan erillisessä asiakirjassa kantajat pyytävät luottamuksellista käsittelyä IBA:an nähden.

12 Komissio vaatii 27.3.2006 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimittamassaan asiakirjassa IBA:n väliintulohakemuksen hylkäämistä. Komissio katsoo muun muassa, että IBA:n tarkoitus, sellaisena kuin se on määritelty sen sääntöjen 1 artiklassa, ei kata jäsenten etujen puolustamista ja edustamista, vaan järjestön päämääränä on ainoastaan "auttaa" jäseniään ja "edistää" oikeusvaltiota ja oikeudenkäyttöä. Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on kuitenkin pidetty kaikkein merkityksellisimpänä sitä seikkaa, että yhdistyksen tarkoitus on selvästi muotoiltu sen säännöissä (asia T-253/03, Akzo Nobel Chemicals ja Ackros Chemicals v. komissio, määräys 28.5.2004, Kok. 2004. s. II-1603, 20 kohta; tällä määräyksellä hylättiin Section on Business Law of the

International Bar Associationin väliintulohakemus). Komissio huomauttaa lisäksi, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vaikuttaa erottavan selkeästi toisistaan järjestön harjoittaman jäsentensä etujen "edistämisen" ja niiden "edustamisen ja puolustamisen". Järjestöllä, jonka tarkoituksena on tietyn ammatin yleisten ja yhteisten etujen edistäminen, ei ole sellaista riittävää intressiä, jonka perusteella se voitaisiin hyväksyä väliintulijaksi (asia T-13/99, Pfizer Animal Health v. neuvosto, määräys 25.7.1999, 28 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

13 CCBE ja Alankomaiden asianajajayhteisö ovat erikseen 5.4. ja 10.4.2006 toimittamissaan asiakirjoissa kumpikin kannattaneet IBA:n väliintulohakemuksen hyväksymistä. Muut väliintulijat eivät ole vastustaneet väliintulohakemusta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

14 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan toisessa kohdassa, jota kyseisen perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla sovelletaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, määrätään, että oikeus olla väliintulijana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa ei koske pelkästään jäsenvaltioita ja yhteisöjen toimielimiä vaan myös kaikkia muita, jotka osoittavat, että asian ratkaisu koskee heidän etuaan.

15 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan etujärjestöt, joiden tarkoituksena on puolustaa jäseniään, hyväksytään väliintulijoiksi asioissa, joissa on kyse niiden jäseniin vaikuttavista periaatteellisista kysymyksistä (yhdistetyt asiat C-151/97 P(I) ja C-157/97 P(I), National Power ja PowerGen, määräys 17.6.1997, Kok. 1997, s. I-3491, 66 kohta ja asia C-151/98 P, Pharos v. komissio, määräys 28.9.1998, Kok. 1998, s. I-5441, 6 kohta). On erityisesti todettava, että järjestö voidaan hyväksyä väliintulijaksi, jos se edustaa huomattavaa määrää kyseisen alan toimijoita, jos sen tarkoituksiin kuuluu sen jäsenten etujen puolustaminen, jos asiassa voi nousta esiin

kyseisen alan toimintaan vaikuttavia periaatteellisia kysymyksiä ja siis jos annettava tuomio voi vaikuttaa järjestön jäsenten etuihin huomattavasti (ks. vastaavasti asia T-87/92, Kruidvat v. komissio, määräys 8.12.1993, Kok. 1993, s. II-1375, 14 kohta; tällä määräyksellä hylättiin Yves Saint Laurent Parfums SA:n väliintulohakemus; ja em. asia Akzo Nobel Chemicals ja Ackros Chemicals v. komissio, määräyksen 18 kohta).

16 Nyt käsiteltävänä olevan asian osalta on ensinnäkin todettava, että IBA on järjestö, joka edustaa huomattavaa määrää kysymyksessä olevan alan toimijoita. IBA:n jäseniin kuuluu nimittäin yli 20 000 yksittäistä lakimiestä, joista noin 3 000 on yrityslakimiehiä, ja 195 asianajajayhteisöä sekä useita yrityslakimiesyhdistyksiä, mukaan lukien l'Institut des juristes d'entreprise (yrityslakimiesinstituutti).

17 Toiseksi IBA:n sääntöjen mukaan järjestön tarkoituksiin kuuluu jäsentensä etujen puolustaminen. IBA:n sääntöjen 1 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan järjestön tarkoituksena on muun muassa auttaa asianajajayhdistyksiä ja niiden lakimiesjäseniä kehittämään ja parantamaan ammatin järjestämistä ja asemaa sekä auttaa lakimiesjäseniään kaikkialla maailmassa, oikeustieteellisen opetuksen alalla tai muuten, kehittämään ja parantamaan yleisölle tarjottavia oikeudellisia palveluja. Toisin kuin komissio esittää, tämä viittaus IBA:n tarkoitukseen "auttaa" jäseniään on kuitenkin ymmärrettävä siten, että yhtenä järjestön tarkoituksista on sen jäsenten etujen puolustaminen. Näin ollen järjestön sääntöjen mukaisena tarkoituksena ei ole katsottava olevan pelkkä ammatin yleisten ja yhteisten etujen puolustaminen edellä mainitussa asiassa Pfizer Animal Health vastaan neuvosto annetussa määräyksessä tarkoitetussa mielessä. IBA:n säännöissä viitataan nimittäin sellaisiin kysymyksiin, joilla voi olla välittömiä vaikutuksia sen jäsenten konkreettisiin etuihin, kuten asianajajan ammatin järjestämiseen ja asemaan sekä oikeudellisten palvelujen suorittamiseen.

18 Kolmanneksi sen perusteella, että käsiteltävänä olevaan asiaan liittyy perustavanlaatuisia asianajajan ja asiakkaan välisen yhteydenpidon luottamuksellisuuteen liittyviä kysymyksiä, on katsottava, että asiassa annettava ratkaisu voi vaikuttaa huomattavassa määrin sekä kysymyksessä olevan alan toimintaan että IBA:n jäsenten etuihin.

19 Edellä esitetystä seuraa, että IBA on osoittanut, että asian ratkaisu koskee sen etua, ja se on siis hyväksyttävä väliintulijaksi yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan toisen kohdan nojalla. Koska IBA on esittänyt väliintulohakemuksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklan 1 kohdassa määrätyn kuuden viikon määräajan jälkeen, IBA voi kyseisen työjärjestyksen 116 artiklan 6 kohdan mukaisesti esittää mahdolliset huomautuksensa suullisessa käsittelyssä. Näin ollen IBA:lle voidaan aikanaan toimittaa ainoastaan suullista käsittelyä varten laadittava kertomus. Ei siis ole tarpeen ratkaista kantajien esittämää pyyntöä IBA:an nähden luottamuksellisesta käsittelystä.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN ENSIMMÄISEN JAOSTON PUHEENJOHTAJA

on määrännyt seuraavaa:

1) International Bar Associationin hakemus saada osallistua asian T-253/03 käsittelyyn tukeakseen kantajien vaatimuksia hyväksytään. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan

6 kohdan mukaisesti kirjaaja toimittaa hyvissä ajoin International Bar Associationille suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen mahdollisten huomautusten esittämiseksi suullisessa käsittelyssä.

2) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Annettiin Luxemburgissa 26 päivänä helmikuuta 2007.

E. Coulon — J. D. Cooke

kirjaaja — jaoston puheenjohtaja